

INHOUDELIJKE INVULLING**8. Werkwijze ‘Signaleren van problemen’**

Dit onderwerp is van de drie pilots het meest uitgebreid en systematisch uitgewerkt in het ontwerpplan CJG Terneuzen/Hulst. Daarom is die uitwerking onderstaand als basis genomen.

Uitgangspunten

Het CJG kan met een breed scala van onderwerpen te maken krijgen. Onderwerpen die vragen om een verschillende inzet van instrumenten en hulp. Dit betekent dat niet kan worden volstaan met één manier van signaleren en verwijzen.

Daarnaast is gebleken dat er in het dagelijkse werk door de instellingen diverse instrumenten/applicaties worden gebruikt, welke in veel gevallen te specifiek van aard zijn en niet als standaard kunnen dienen voor een breed functionerend CJG.

Signaleren en verwijzen door en tussen partijen moet zoveel mogelijk op een uniforme wijze verlopen, maar wel op een manier die ruimte laat voor maatwerk en aansluiting bij bestaande werkprocessen. Dit uitgangspunt moet worden beschouwd als een basismodel dat werkende weg wordt verfijnd.

Werkwijze bij signaleren

- Signalen die bij het CJG binnenkomen worden conform een speciaal ontworpen stappenplan behandeld en verwerkt.
 - Daar waar mogelijk wordt een signaal direct afgehandeld dan wel doorverwezen naar een van andere activiteiten binnen het CJG of naar een netwerkpartners.
 - Voor de verwijzing is ook een instrument ontwikkeld, dat aansluit op de landelijke verwijzindex. Het is niet de bedoeling om dit instrument bij alle signalen te gebruiken die bij het CJG binnenkomen, maar alleen daar waar sprake is van een verwijzing in het netwerk gericht op situaties waar ‘zorgen zijn over of zorgen zijn voor’.
- Voor dit verwijzingsinstrument wordt verwezen naar punt 9 van de handleiding ‘Werkwijze toegang tot hulpaanbod regelen’.

Signaleren: wie en wat?

Er is in principe een groot aantal actoren die signalen kunnen afgeven. Het gaat hierbij zowel om beroepskrachten en particulieren. In onderstaande tabel wordt hiervan een overzicht gegeven. Opgemerkt moet worden dat het hier niet gaat om een uitputtende opsomming en dat deze ook nog aan de tijd onderhevig is.

Tabel: mogelijke signaleerders

Beroepskrachten	Particulieren
<ul style="list-style-type: none"> • Huisartsen • Onderwijs/ZAT • MEE • JGZ • AMW • Hulpverleningsinstanties (ook preventief werkende) • Welzijnsorganisaties • Politie (VET) • Kinderopvang / peuterspeelzalen • VTO 	<ul style="list-style-type: none"> • Jongeren • Ouders/Opvoeders • Burgers (samenleving) • Naasten en familie • Buurtverenigingen • Sportverenigingen e.d. • Kerkelijke instellingen • Jeugdverenigingen

<ul style="list-style-type: none"> • MKD • BJZ (AMK) • Particuliere organisaties • Ziekenhuizen • RGC • Werkgevers • Leerplicht / RMC 	
--	--

Soorten signalen

Alle signalen en vragen gericht op opvoedkundige en sociale ontwikkelingen zijn binnen het CJG op de juiste plek. Deze signalen zijn verder onder te verdelen in een aantal categorieën (zie onderstaande tabel). In voorkomende gevallen zal het zo zijn dat deze signalen niet los en afzonderlijk worden afgegeven, maar dat combinaties denkbaar zijn. Al deze signalen kunnen voor een professional aanleiding zijn om te melden in de verwijzindex.

Tabel: Soorten signalen

<ul style="list-style-type: none"> • psycho-sociale ontwikkeling • gedragsontwikkeling • lichamelijke ontwikkeling • geestelijke ontwikkeling • cognitieve ontwikkeling 	<ul style="list-style-type: none"> • opvoeding • basisbehoeften • levensinvulling • fysieke omgeving • zelfzorg
--	--

Het proces van signaleren: een stappenplan

Bij signalering en verwijzing worden de onderstaande zes stappen onderscheiden. Bij enkele stappen is ook vermeld welk instrument wordt gehanteerd. Deze instrumenten zijn verderop in de tekst kort beschreven.

1. signalen verzamelen; instrument: ‘Signaleringsinstrument particulieren en professionals’
2. beslissen; instrument: ‘Signaleringsinstrument particulieren en professionals’
3. analyseren signaal; instrument: Verwijsinstrument (zie punt 9 handleiding) en verwijzindex
4. beslissen; instrument: resultaat analyse signaal, overleg, verwijzinstrument en verwijzindex
5. actie uitvoeren
6. evalueren en terugkoppelen.

De instrumenten

Het signaleringsinstrument

Binnen het CJG wordt gewerkt met twee signaleringsinstrumenten, welke zowel fysiek als digitaal aan de CJG medewerkers kunnen worden aangeboden. Deze twee instrumenten zijn gebaseerd op reeds bestaande instrumenten. Het ene instrument is gericht op een signaal afgifte (dan wel CJG analyse) door particulieren en het andere instrument is gericht op signaalafgifte (dan wel analyse) door professionals.

Uitgangspunt is dat iedereen signalen moet kunnen afgeven. Elk signaal dient bepaalde basisgegevens te bevatten. De basisgegevens die particulieren en professionals in principe moeten aanleveren, worden hieronder weergegeven. De overzichten voor particulieren en professionals vormen de inhoud van het signaleringsinstrument en kunnen als checklist worden gehanteerd bij de uitvoering. Ook kan op basis hiervan een schriftelijke vragenlijst worden opgesteld.

Belangrijk doel is, dat door het hanteren van deze checklisten binnenkomende signalen op een professionele en gestructureerde wijze worden verwerkt en (indien van toepassing)

overgedragen. De checklist is hetgeen een CJG minimaal moet weten om er verder iets mee te kunnen doen.

Signaleringsinstrument particulieren

- Datum:
- Wilt u anoniem blijven? Ja /nee; En zo ja, wat is hiervoor uw reden? En zo nee: naam, adres, telefoonnummer?
- Het betreft een signaal op gebied van:
materieel in de buurt / veiligheid in de buurt /zorg om een ander persoon /
- Als u iets over een ander persoon meldt:
Is diegene hiervan op de hoogte? Ja /nee; Zo nee, wat is daarvan de reden?
- Wat is het signaal?
- Hoe is dit geconstateerd en sinds wanneer?
- Hoe bent u betrokken?
- Zijn er andere betrokkenen?
- Heeft u al actie(s) ondernomen?
En zo ja, welke waren dat?
En zo ja, wat was hiervan het effect?
- Wat verwacht u van het CJG?
- Hoe urgent vindt u het signaal? zeer urgent / urgent / minder urgent
- Op welke manier wilt u dat het CJG terugkoppelt? telefonisch / schriftelijk
- Bent u in de gelegenheid verder betrokken te worden?
- Paraaf melder:
- Indien het signaal met een CJG-medewerker is besproken:
Naam CJG-medewerker / Paraaf CJG-medewerker

Signaleringsinstrument professionals

- Datum:
- Wie meldt? Naam instelling / Adres / Telefoonnummer / Naam contactpersoon
- Om wie gaat het en is diegene hiervan op de hoogte?
Ja /nee; En zo niet, wat is daarvan de reden?
- Wat is het signaal?
- Hoe is dit geconstateerd en sinds wanneer?
- Hoe is melder betrokken?
- Zijn er andere betrokkenen? Ja /nee
- Welke gegevens zijn reeds beschikbaar?
- Welke acties zijn al ondernomen? Wat was hiervan het effect?
- Wat wordt verwacht van het CJG?
- Hoe urgent vindt u het signaal? zeer urgent / urgent / minder urgent
- Op welke manier wilt u dat het CJG terugkoppelt? telefonisch / schriftelijk
- Bent u in de gelegenheid verder betrokken te worden? Ja /nee
- Paraaf melder:
- Indien het signaal met een CJG-medewerker is besproken:
Naam CJG-medewerker / Paraaf CJG-medewerker

Signalen die binnenkomen worden conform het stappenplan behandeld en verwerkt. Waar mogelijk wordt een signaal direct afgehandeld dan wel doorverwezen naar een van de activiteiten binnen het CJG of netwerkpartners. Belangrijk daarbij is dat er minimaal sprake is van een 'persoonlijke overdracht' dan wel netwerkinzet voor complexere zaken.

Verwijsinstrument

Zie onder punt 9 handleiding ‘Werkwijze toegang tot hulpaanbod regelen’.

Verwijsindex risicojeugd

Bij het uitwerken van het proces van signalering en verwijzing vanuit het CJG is het van belang ervoor te zorgen dat wordt aangesloten bij de komende wetgeving, waarin afspraken worden gemaakt over de verwijsindex risicojeugd. Deze verwijsindex is een landelijk systeem, waarin meldingen – op basis van gesignaleerde risico’s voor de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling van een jeugdige tot 23 jaar – worden geregistreerd door instellingen en dat een signaal afgeeft aan de meldende instellingen of professionals, indien een jeugdige meer dan één keer staat geregistreerd in het systeem. In Zeeland wordt in de loop van 2009 gestart met invoering van de Verwijsindex Risicojeugd Zeeland door de GGD, in eerste instantie in de 3 pilots CJG. In dit traject zullen met de betrokken instellingen gezamenlijk de kaders en reikwijdte van de verwijsindex worden vastgesteld en zullen afspraken worden gemaakt over enerzijds de exacte criteria, welke worden gehanteerd om vast te stellen wanneer wordt gemeld en anderzijds de opvolging en de verantwoordelijkheden indien sprake is van meerdere risicomeldingen.

Maatwerk

In de pilots Middelburg en Schouwen-Duiveland verloopt de wijze waarop signalen worden behandeld qua proces in hoofdlijn zoals hierboven geschetst. In die pilots worden evenwel de boven beschreven instrumenten ‘signaleringsinstrument’ en ‘verwijsinstrument’ niet gebruikt.

In de pilot Schouwen-Duiveland wordt, startend vanuit signalering, zondig een koppeling gelegd met de functie ‘zorgregie’. Het projectplan zegt daarover het volgende: “Het is een streven om in de toekomst signaleringen zoveel mogelijk gestructureerd in beeld te brengen en te beschrijven, zodat zij onderling vergelijkbaar zijn. (...) Iedereen kan zorgwekkende situaties in gezinnen signaleren, het is zelfs een professionele verantwoordelijkheid van hulpverleners om het te doen. Het CJG stelt zich binnen de gemeente op als het centrale punt waar signalering door ieder kan worden neergelegd. Belangrijk uitgangspunt is daarbij dat er geen belemmering komt voor individuele actie, maar dat het CJG het moment van toetsing organiseert: een coherente beoordeling van signalen en cases, en van het daarbij passende opschalingstraject voor te verlenen hulp en ondersteuning. Daarbij kan de ernsttaxatie-matrix een handvat bieden. Dit instrument biedt de mogelijkheid onderscheid te maken tussen situaties waarin sprake is van: opvoedingsspanning, verhoogde opvoedingsspanning, opvoedingsnood en opvoedingscrises. (...) Uitgaande van die matrix kan per ernstcategorie door het CJG een aanbod geregeld worden. Als door hulpverleners binnen het CJG signaleringen worden gedaan die wijzen op meervoudige problemen in het gezin of bij het kind, biedt het CJG zorgregie aan. (...) Voor gezinnen met meervoudige problematiek is in het CJG de zorgregisseur beschikbaar die naar bevind van zaken een passend aanbod aan hulp en ondersteuning organiseert. De hulpverlening kan via zorgregie worden opgeschaald naar een noodzakelijk niveau. De zorgregisseur onderzoekt de behoefte aan hulp en ondersteuning en maakt daarvoor, in overleg met de betrokken hulpverleners en de ouders, een plan. De zorgregisseur opereert onafhankelijk en is in dienst van de gemeente”.

Passend binnen Rijkskader? N.v.t.: wijze waarop ‘signaleren’ in te vullen is niet geregeld.

Passend binnen Zeeuws kader? N.v.t.: wijze waarop ‘signaleren’ in te vullen is niet geregeld.